

HVC Nieuwsbrief

De HVC Nieuwsbrief wordt uitgegeven door de Historische Vereniging
Capelle aan den IJssel en verschijnt vier maal per jaar.
Leden van de Historische Vereniging Capelle aan den IJssel
ontvangen de Nieuwsbrief gratis.

De contributie van de vereniging bedraagt € 15,00 per jaar;
Voor 65-plus leden en CJP-leden bedraagt de contributie € 9,00 per jaar.

Inhoud

1. Van de Voorzitter	pag. 82
2. Lezing over het thema Land en Water	pag. 83
3. Tentoonstelling in het Van Cappellenhuis	pag. 84
4. Opening Tentoonstelling 60-er jaren	pag. 85
5. Vrijwilligersuitje HVC	pag. 86
6. Alie Buijs onderscheiden	pag. 88
7. Notariële akten	pag. 89
8. Gesproken Geschiedenis	pag. 92
9. Open Monumentendag 2010	pag. 94
10. Verbaasd	pag. 96
11. Eerste Lustrum Beeldbank	pag. 97
12. Achter De Toonbank	pag. 100
13. Reacties van Lezers	pag. 102
14. Lezing 18 december 2010	pag. 103
15. Colofon	pag. 104

Bij de omslag:

Gezicht op de zijkant van het raadhuis aan de Raadhuisstraat

Tekening: C. Witters

Bron: Gemeentearchief Rotterdam

VAN DE VOORZITTER

Dit is alweer de laatste Nieuwsbrief van 2010. Een jaar waarin weer hard gewerkt is door de vrijwilligers van de HVC.

Via de Nieuwsbrief bent u hiervan globaal op de hoogte gehouden.

En in het jaarverslag, dat in de Nieuwsbrief van maart 2011 verschijnt, wordt u in detail geïnformeerd over het wel en wee van de vereniging in het jaar 2010. Daar wil ik in deze Nieuwsbrief dan ook niet op vooruitlopen.

Zoals gezegd, het werk van de HVC wordt gedaan door vrijwilligers. Ongeveer zeventig mensen zorgen ervoor dat de schooljeugd meer te weten komt over de waterhuishouding van Capelle en omstreken. Dat de burgers van Capelle aan den IJssel via stukjes in de Nieuwsbrief, de kranten, tentoonstellingen, markten, lezingen, rondleidingen, boeken enzovoort de geschiedenis van Capelle verder ontdekken.

Dat ieder jaar weer Open Monumentendag een groot succes is in Capelle; in deze Nieuwsbrief treft u een fotoreportage aan van OMD 2010. Deze keer ook met educatieve activiteiten voor kinderen.

Voor en achter de schermen wordt hieraan gewerkt. Door wie en wat doen ze? Sommigen van u zullen een deel van de actieve mensen binnen de HVC persoonlijk kennen, maar dat geldt niet voor iedereen.

Daarom vind ik het leuk én nuttig dat dit jaar zich al twee werkgroepen in de Nieuwsbrief hebben gepresenteerd, nl. de werkgroep educatie en het klussteam. En deze keer is de beeldbank aan de beurt.

Zoals in elke organisatie komen en gaan de mensen.

Het is goed om daar aandacht aan te schenken. Dus.....volgend jaar gaan we dit opnemen in de Nieuwsbrief.

Nu wil ik alvast speciaal aandacht schenken aan drie mensen die veel voor de vereniging hebben gedaan, maar onlangs te kennen hebben gegeven te willen stoppen met hun vrijwilligerswerk voor de HVC. Dat zijn Ineke en Ger Mulder en Liesbeth Koster. Gezondheidsproblemen, maar ook andere activiteiten hebben hen daartoe doen besluiten.

Liesbeth, Ineke en Ger, namens ons allemaal heel erg bedankt voor jullie inzet al die jaren. En we hopen jullie als bezoeker nog vaak te zien in het museum.

Eén van de mensen die gekomen is dit jaar is Jos Specht, als eindredacteur van de Nieuwsbrief.

Nieuw is dat Jos vanaf oktober 2010 ook deel uitmaakt van het bestuur van de HVC. Als aspirant-bestuurslid met de portefeuille Facilitaire zaken.

Het bestuur is erg blij met deze aanvulling. En we rekenen erop dat Jos op de

jaarvergadering, maart 2011, benoemd kan worden als definitief lid van het HVC-bestuur.

Mocht u hier enthousiast van worden.....we hebben nog steeds twee vacatures in het bestuur. U kunt meelopen als aspirant bestuurslid. Ook als u nog niet weet wat u binnen het bestuur als taak op u zou willen nemen. Er moet zoveel gebeuren dat daar altijd wel een goede invulling aan gegeven kan worden. Dus.....gewoon doen!!!! Even een belletje of mail naar de voorzitter en er wordt een afspraak met u gemaakt.

Rest mij nog u allen - mede namens het bestuur - prettige feestdagen te wensen. Dat het een gezond en actief 2011 voor ons allemaal mag worden.

Tot het volgend jaar.

Anneke van den Bremen
Voorzitter

Lezing over het thema Land en Water

Het HVC-lid Hans Bolkestein ontving recentelijk een uitnodiging van het Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard om een lezing te houden over de droogmaking van de Alexanderpolder.

In het kader van de Week van de Geschiedenis (16 t/m 24 oktober) organiseerden drie schappen naast een gecombineerde presentatie 'Schatten van de Schappen' een drietal lezingen. Het landelijk thema voor dit jaar: 'Land en Water'.

Onderdeel van de Week van de Geschiedenis is de op zaterdag vallende 'Nationale Archievendag'.

Gezien zijn voorbereidende werkzaamheden voor HVC- exposities als '125 jaar Polder Prins Alexander' en 'Tussen IJssel en Rotte - vijf landschappen' en bijdragen aan andere exposities is Bolkestein uiteraard geen onbekende voor de Archivaris van Schieland en de Krimpenerwaard, die hem de uitnodiging stuurde als deskundige met betrekking tot dit onderwerp.

Geïnteresseerden kunnen meer te weten komen op de website www.rijnland.net/rijnlands_erfgoed/actueel.

RIJKS- EN GEMEENTELIJKE CAPELSE MONUMENTEN IN HET VAN CAPPELLENHUIS

In het kader van het thema van Open Monumentendag 2010 richtte de HVC een foto tentoonstelling in over meer dan 30 gemeentelijke- en rijksmonumenten die in de 19e eeuw in Capelle zijn gebouwd en die nu nog te zien zijn.

Ook in de folder die in de vorige Nieuwsbrief werd bijgesloten zijn afbeeldingen van de diverse panden te vinden. Voorts leverden HVC medewerkers een bijdrage aan de teksten bij de foto's.

Op 1 september opende Wethouder Jouke van Winden deze tentoonstelling, welke te zien was tot de 24e van die maand.

*Wethouder Jouke van Winden en HVC-voorzitter Anneke van den Bremen
na de opening van de tentoonstelling. foto Kees Grandia)*

OPENING VAN DE TENTOONSTELLING 'CAPELLE IN DE 60-ER JAREN'

Burgemeester Frank Koen opende op 9 september de nieuwe tentoonstelling van de HVC in het Historisch Museum aan de Bermweg 13. Thema: de roerige jaren zestig van de vorige eeuw.

De tentoonstelling geeft een overzicht van de veranderingen die in die periode plaatsvonden, ook in de gemeente Capelle aan den IJssel en omstreken. Het rustige dijkdorp werd in een kort tijdsbestek geconfronteerd met een geweldige verandering in grootte en samenstelling van de bevolking. Een aantal van deze ontwikkelingen wordt aan de hand van beeldmateriaal zichtbaar gemaakt, maar ook diverse objecten uit de jaren zestig zullen voor velen deze periode in herinnering brengen.

De tentoonstelling is nog te zien tot en met augustus 2011.

*Burgemeester Frank Koen tijdens zijn openingspeech.
foto Kees Grandia)*

VRIJWILLIGERSUITJE MET DE HVC

Zoals ieder jaar, had ook nu weer het bestuur van de HVC een dag voor al haar vrijwilligers georganiseerd. Dit keer werden wij uitgenodigd voor een dag ‘Historisch Dordrecht’. Daartoe dienden wij ons op 15 september jl. al vroeg bij de afvaartplaats van de Waterbus in de Stormpolder te Krimpen aan den IJssel te verzamelen. Gelukkig waren de weergoden, na de voorgaande zeer regenachtige dagen, ons gunstig gezind. Na het inschepen vertrokken we om kwart over 9 dan ook bij een strakblauwe lucht richting Dordrecht, om daar ruim een half uur later, na een ‘behouden vaart’, aan te meren.

Na een verkennende wandeling vanaf de kade naar het centrum van de stad, werden we in de tearoom van banketbakkerij v.d. Sterre getraakteerd op een lekkere kop koffie of thee naar keuze met een heerlijk warm “appelmarijntje”: een appelgebakje, genoemd naar de eigenaresse van deze bakkerij.

Koffie en gebak bij Van de Sterre.

Hier voegden zich 3 gidsen bij ons, om elk met een groep deelnemers een stadswandeling te maken. Voor diegenen, die Dordrecht niet of nauwelijks kenden, was dit een mooie en leerzame ervaring. Wat herbergt deze stad een veelheid aan historische bezienswaardigheden! Ik kwam ogen en oren te kort!

Na twee uur struinen door de historische binnenstad kwamen de drie groepen weer samen voor een uitgebreide lunch bij een gezellig eetcafé. (De naam is mij ontschoten) Behalve lekker eten, konden we hier even bijklet-

Eén van de vele fraaie stadsgezichten.

sen, onze ervaringen uitwisselen en onze voeten rust geven.

Om half drie vertrokken we vandaar weer naar Museum Simon van Gijn, gevestigd in een prachtig historisch pand uit 1729 aan de Nieuwe Haven 29. Dit zg. 'museum aan huis' herbergt sinds 1925 in het grotendeels oorspronkelijke

interieur de gehele collectie, die Simon van Gijn, zakenman en jurist, tijdens de bewoning van dit huis van 1864 tot zijn dood in 1922, verzamelde. Voor historie-liefhebbers, zoals de meesten van ons, bleek ook dit een gouden greep. Er was zoveel te zien, dat de tijd omvloog en wij nauwelijks tijd hadden om een

drankje te drinken in de foyer van het museum. We moesten ons dan ook haasten, om tijdig op de steiger te zijn en de waterbus van half 6, terug naar Krimpen, te halen.

Zo kwam er na 35 minuten terug varen een einde aan deze zeer geslaagde, gezellige en leerzame vrijwilligersdag, waarvan ik met volle teugen heb genoten en waarvoor ik ieder, die hieraan zijn of haar aandeel heeft geleverd om dit mogelijk te maken, van harte bedank!

Anneke Maat

Verzamelen voor de deur van Museum Simon van Gijn.

Aandacht voor een klein detail in de Grote Kerk

VRIJWILLIGSTER ALIE BUIJS KONINKLIJK ONDERSCHIEDEN

Terwijl het gros van de vrijwilligers op woensdagmiddag 15 september 2010 genoot van het jaarlijkse HVC-reisje, dit keer leidend naar Dordrecht, reikte burgemeester Frank Koen even na vieren in de Schenkerk aan de Bermweg een Koninklijke onderscheiding uit aan Alie Buijs-Schinkel, sinds jaar en dag een trouw en betrokken lid van de Historische Vereniging Capelle aan den IJssel.

Onder grote belangstelling van familie en genodigden kon hij tijdens deze feestelijke gebeurtenis mededelen, dat het Hare Majesteit de Koningin had behaagd haar te benoemen tot 'Lid in de Orde van Oranje-Nassau'. In zijn uitvoerige speech memoreerde hij dat Alie met de onderscheiding werd geëerd voor de meer dan 40 jaar die zij zich inzet als lid van Capelse EHBO-vereniging, het optreden als slachtoffer tijdens oefeningen van brandweer en rampenbestrijdingsorganisatie namens de Lotuskring 'De IJssel', van welke kring zij ruim 25 jaar deel uit maakt en tevens secretaris is, en als vrijwilliger van de Samen op Weg Wijkgemeente Schenkel.

Hoewel het niet in de voordracht stond vermeld, maar minstens even belangrijk het hier te noemen, is het werk dat Alie voor de HVC verricht of verricht heeft. Zo was zij vele jaren lang toezichthouder in het museum aan de Bermweg en leidde zij met grote kennis van zaken bezoekers rond in 's-Gravenweg 325, haar ouderlijk huis dat vele jaren dienst deed als museumboerderij en depot voor de HVC. Nog steeds leidt zij maandelijks bezoekers rond in de Regentenkamer van het Van Cappellenhuis, waar zij enkele jaren geleden eveneens een actieve rol speelde bij het restaureren van de oude, bijzondere gordijnen. Alles bij elkaar is dit een lijst om trots op te zijn.

Alie, van harte gefeliciteerd met deze onderscheiding, die je dik, dik verdiend hebt!

*Paul Weyling
en Frans van Es*

*Alie Buijs-Schinkel,
Lid in de Orde van Oranje Nassau
(Foto Annelies van Es)*

Het IJsselveer in Capelle (vervolg)

In het vorige nummer van de HVC Nieuwsbrief had ik het over de familie IJsselveer, die eind 17e eeuw het veer in Capelle bediende, en over de weduwe Gerritje Ariens van der Graeff, die graag wilde dat haar zoon het veer van haar zou overnemen. Er waren kennelijk zware onderhandelingen nodig, voordat zoon Adriaen Huijbertsz IJsselveer, in 1689, akkoord ging. Ik vond intussen een aanvulling en een correctie.

De aanvulling vond ik bij dezelfde notaris, Cornelis Brouwer. Gerritje bezocht hem 4 jaar later opnieuw, nu om haar testament vast te leggen (inv.nr. 3484, akte 126).

Het was allemaal niet volgens plan verlopen. Adriaen had het kennelijk verbruid. Gerritje bepaalde dat 7 van haar kinderen tezamen haar erfgenamen zouden zijn: Neeltje, Cornelis en Ariaentje Huijberts IJsselveer, en uit haar tweede huwelijk Abraham, Catharina, Marijtje en Huijbert Cornelis van Somer. De twee jongsten kregen ook nog een prelegaat van elk 50 gulden. Adriaen, nog wel de oudste zoon, werd niet als erfgenaam genoemd. Hem werd wel een legaat van 50 gulden beloofd, maar met de bepaling, dat hij, als hij daar bezwaar tegen maakte, nog veel minder zou krijgen: “alleen de scherpste legitieme portie”, met als reden dat hij al zoveel genoten had. Dat klinkt niet vriendelijk, maar misschien had Adriaen al hetgeen hem eerder was toegezegd al opgeëist, en hadden de overige kinderen daar bezwaar tegen gemaakt.

Gerritje zelf woonde in 1693 in de “Nieuwe Herbergh” in Capelle. Dat adres werd opnieuw genoemd toen zij in 1696, een jaar voor haar dood, haar testament kwam veranderen (inv.nr. 3484, akte 194). Haar jongste kind was toen 19 jaar, en zij vond het kennelijk niet meer nodig dat hij en zijn zusje nog een extra legaat zouden krijgen. Alle kinderen werd nu een gelijke portie in het vooruitzicht gesteld.

De correctie kwam van Hans Bolkestein, waarvoor dank. Gerritje en haar familie zullen niet het ‘kleine veer’ beheerd hebben (daar waar nu nog een huis de naam ‘Veerhuis’ draagt), maar het ‘Nieuwe veer’, het veer op het Dorp, het latere veer van Van de Ruit. Daar stond ook de Nieuwe Herberg. Dit veer viel in Gerritjes tijd nog onder de stad Gouda, terwijl het kleine veer al in particuliere handen was.

En hoe het verder met Adriaen ging weet ik nog steeds niet.

‘De Roode Leeuw’ is ouder dan gedacht, in 1696 werd er al geruzied!

In 2001 brandde café ‘De Roode Leeuw’ aan de ‘s-Gravenweg af, een van de oudste en meest karakteristieke gebouwen van Capelle. Algemeen werd aangenomen dat het uit 1735 stamde (zie bv. ‘Het boerenerfgoed van Capelle aan den IJssel’, van Frans van Es en Paul Weyling). Maar de in Rotterdam bewaarde Notariële archieven van Capelle bleken een verrassing te bevatten: al 40 jaar eerder, in 1696, was er een herberg ‘De Roode Leeuw’ op de ‘s-Gravenweg! Leendert Jacobsz van den Bergh was er toen herbergier. Op 22 februari werd in ‘De Roode Leeuw’ een landverkoop gehouden, en daar kwam ruzie van: Jan Gerritsz Verkaijck gaf Jacob Hendricksz zo’n harde ‘lap’ dat hij achteroverviel. Drie getuigen komen dat verklaren bij notaris Cornelis Brouwer (inv.nr. 3484, akte nr. 188). Jan bekende ruiterlijk schuld.

Waarom was deze weinig dramatische gebeurtenis reden voor Arijen Jansz Stolck (26 jaar), Jan Meese van Dijck (19 jaar) en Cornelis van Dijck (24 jaar) om naar de notaris te stappen? Waarschijnlijk om verdere ruzies en misschien schadeclaims te voorkomen. In elk geval bewezen zij er de Capelse geschiedschrijving een dienst mee.

Suus Boef-van der Meulen

Het gras en de gabel op de Kerklaan

In de negentiende eeuw waren de grasbermen aan de Kerklaan eigendom van de Ned. Hervormde Kerk te Capelle aan den IJssel. Jaarlijks werden ze bij opbod verpacht. De pacht werd aangegaan ongeveer van mei tot oktober en uitdrukkelijk werd bepaald dat het uitsluitend ging om de winning van het gras en niet voor begrazing van vee. Vóór de schouw moest ook de kruin van de dijk gemaaid zijn. De pachters waren meestal boeren en kleine middenstanders die het te maaien gras gebruikten als voer voor het kleinvee en het trekpaard van hun wagen.

De Kerk bezat eveneens het pachtrecht van de gabel, of wel de tol die geheven werd bij het tolhek op de Kerklaan. Ook die werd jaarlijks in het openbaar verpacht.

Op 27 april 1862 verschenen in het raadhuis van Capelle aan den IJssel burgermeester Otto Hoogendijk en de timmerman Cornelis Bravenboer, beiden als commissarissen uit de Kerkvoogden van de Hervormde Kerk, voor notaris Dirk Cornelis Kley, met het verzoek om na officiële aangifte over te gaan tot openbare verpachting van het grasgewas van de Schielandsche Hooge Zeedijk en de Kerklaan, tevens het pachtrecht van de gabel op de Kerklaan (inv.nr. 3183, aktenr. 40).

Er waren diverse tarieven waar de pachter zich aan moest houden voor het open en dichtdoen van het tolhek op de Kerklaan. Zo mocht hij tien cent tol heffen voor elke paard en wagen die het hek passeerde, uitgezonderd als die in het dorp moesten zijn: dan was het retour gratis.

Voor wagens en volgwagens van buiten de gemeente golden verschillende tarieven. Ging het om het vervoer van lijken naar de begraafplaats van de gemeente, dan werd alleen voor het paard vijf cent betaald. Voor vee dat het hek passeerde betaalde men voor een hoornbeest tweeënhalve cent, voor een varken, schaap of een kalf anderhalve cent.

De pachter van de gabel van 1862 werd Joris de Vries, koopman te Capelle aan den IJssel, voor de som van negen gulden.

Cees van Yperen

Gesproken geschiedenis

Interview met P. de Jong

Mijn naam is Pieter de Jong, ik ben voor de oorlog geboren in Kralingseveer naast schoenmaker Adriaanse. Kralingseveer hoorde toen nog bij Capelle aan den IJssel.

Omstreeks mijn vijfde jaar verhuisden we naar de Markman, waar momenteel de IJsselwerf is. Op mijn achtste jaar verhuisden we naar de Boezemstraat in Capelle West. Daar stonden drie blokjes van tien huizen (de zogenaamde Vreebuurt). Ons gezin woonde in het eerste blokje van tien huizen, negen van de tien bewoners hadden beesten, iedereen had een duivenhok, de buurt werd ook wel de duivenpoepersbuurt genoemd. In die buurt ben ik opgegroeid. De mensen wisten niet anders, de duivenpoepers en sheepherds woonden in de Boezemstraat. In deze buurt heb ik mijn jeugd doorgebracht, 100 meter van de IJssel vandaan. Op mijn tiende jaar zwom ik de IJssel al over naar Van der Giessen. We speelden de hele dag op straat, busje trappen, zwemmen in de sloot en voetballen. Er was toen nog geen verkeer, misschien kwam twee keer per dag een auto voorbij. We waren eigenlijk altijd op straat. Verder hadden we niets. Iedereen had altijd de deur open, zodat we overal binnen konden lopen. Achterom hadden we een tuintje. De wc's waren buiten. Er waren drie wc's voor tien huizen. 's Nachts moesten we ook naar buiten om onze behoefte te doen. Je wist niet beter.

Ik ging naar de christelijke school op de IJsselmondselaan. Ik ging lopend naar school en deed daar zo'n vijftientig minuten over. Na de lagere school ben ik naar de ambachtsschool in Krimpen gegaan. Toen had ik inmiddels een fiets. Tot 1967 heb ik in de Boezemstraat gewoond. Op mijn 28e jaar ben ik het huis uit gegaan, getrouwd en gaan wonen in de Kievietlaan, waar ik nu nog steeds woon. Het huis aan de Kievietlaan was toen vier jaar oud, er heeft een gezin voor mij gewoond. Ik speelde destijds in het eerste voetbalelftal van Capelle aan den IJssel en ben naar de wethouder gestapt voor deze woning. Ook toen al had je een kruiwagen nodig. Ik wilde wel terug naar de Boezemstraat maar mijn vrouw wilde dat niet. Ik had eigenlijk heimwee naar de Boezemstraat. Je liep daar uit huis zo naar buiten. Bij het blokje van tien huizen hadden we zeventien duivenhokken, ook hadden bewoners varkens achter in de tuin. Alles was natuurlijk anders toen ik hier kwam wonen. Hier mocht niet veel. Wel had ik een vrij uitzicht over de weilanden. Behalve een voetbalveld en het instructiebad. De Roerdomp was er niet. Oostgaarde bestond nog niet.

Nadat ik van de ambachtsschool afkwam ben ik gaan werken bij Van der Gies-

sen in Krimpen aan den IJssel, een soort leerschool. Ik heb de opleiding metaalbewerker gedaan. Omdat ik meer wilde verdienen heb ik gesolliciteerd bij Vuyk en heb daar gewerkt totdat ik in militaire dienst ging. Uit dienst weer terug bij Vuyk en daarna ben ik bij een bedrijfje in de Ruitenstraat gaan werken, vervolgens heb ik nog vijfentwintig jaar in Krimpen gewerkt. Het bedrijf in Krimpen verhuisde naar Oosterhout, ik ben niet meegegaan maar heb tot mijn v.u.t. leeftijd nog bij een oude buurtjongen gewerkt.

Wat ik me van het dagelijkse leven herinner is dat alles zich buiten afspeelde. We hadden het thuis niet breed, mijn vader verdiende f57,00 per week. Ik ben altijd meegegaan met de vernieuwingen. Iedere tijd heeft zijn bekoring. Zoals ik het nu heb, kan ik het niet beter krijgen. Nu kun je op vakantie. Vroeger was daar geen geld voor. Ik herinner me dat mijn eerste vakantie drie dagen naar Hoek van Holland was en dat nog naar kennissen van mijn ouders, dat kostte geen geld. De hoogtijdagen, zoals Koninginnedag waren altijd reuze gezellig, veel feestelijker dan nu. We hadden een eigen Oranjevereniging. Ik ben vroeger ook nog lid geweest van een wandelsportvereniging. Een buurman had daar de leiding. Op mijn zeventiende jaar ben ik gaan voetballen en op het voetbalveld ben ik nog steeds te vinden. Iedere ochtend ga ik naar het voetbalveld.

Vroeger ging ik naar de kerk in Kralingseveer, toen ik het huis uit ging, stopte ook mijn kerkbezoek.

Ik heb mijn vrouw in Krimpen leren kennen. Toen ik in het eerste van Capelle voetbalde ging ik met jongens op dansles bij Oudenaarden. Ik heb zo'n zeven jaar op dansles gezeten. In Krimpen was een soort jongerensociëteit, De Pinguïn, daar kwam de jeugd van Krimpen en Capelle, daar heb ik mijn vrouw ontmoet.

Wat de Capelse industrie betreft de scheepswerven en betonfabrieken weet ik allemaal nog te vinden. Alles wat aan de dijk zat weet ik nog van hier tot de Schelphoek: Vuyk nieuwbouwwerf, MBM diesel Gosau, de winkels bij de Ruitenstraat, Coen van Gastel, Olthof, reparatiewerf Vuyk, café Vogelaar, van Stavereen, een elektriciteitswinkel, een snuisterijenwinkelje van Van Wijk (tevens postbode), de oude werf van Vuyk, verder Markman, ook een scheepswerf de Zoutkeet op Kralingseveer, Aart van der Velden, de gunofabriek.

Wat boeren en tuinders betreft, boeren hadden we wel maar tuinders niet. De tuinders zaten aan de Kralingseweg en 's Gravenweg. Er was veel natuur, ook buitendijks, veel rietvelden. Ik heb me nooit onveilig gevoeld zo dicht bij de IJssel, ook niet in 1953. Er was springvloed nodig om je onveilig te kunnen voelen.

Er zijn niet veel echte Capellenaren meer over. Ik denk dat er vroeger in totaal zo'n tweeduizend mensen in Capelle woonden. Nu is iedere meter volgebouwd en ken je het vroegere Capelle niet meer terug.

Lia van Bochove

OPEN MONUMENTENDAG 2010 IN CAPELLE AAN DEN IJSSEL

Het landelijk thema was dit jaar De Smaak van de 19e Eeuw. In Capelle heeft de HVC hier op verschillende manieren invulling aan gegeven. De hier afgedrukte foto's geven hiervan een goed beeld. De vele medewerkers/vrijwilligers van de HVC konden na afloop terugkijken op een zeer geslaagde manifestatie,

die ruim aandacht van het publiek kreeg.

Basisschoolleerlingen van groep 7/8 werden door de HVC ontvangen in de Dorpskerk en gaven hun mening over dit monument door middel van een vragenlijst.

In het Van Cappellenhuis werd op verzoek toelichting gegeven op de HVC expositie over monumentale gebouwen in Capelle, gebouwd in de 19e eeuw.

Ook burgemeester Koen bezocht deze tentoonstelling.

Op de Oude Begraafplaats werden bezoekers ontvangen voor de HVC tentoonstelling 'Een beeld van Capelle', waarbij ook de scheepsbouw niet werd vergeten.

HVC en Stichting tot Behoud van het gemaal Jan Anne Beijerinck gaven tekst en uitleg in de machinekamer van het gemaal.

In de educatieruimte naast het Historisch Museum kon historisch gereedschap worden aangeschaft.

Een 19e eeuwse zeilschip verzorgde vaarten tussen Capelle- en Krimpen aan den IJssel. Aanlegsteiger Vuykpark – Dorpsstraat.

Een reporter van Radio Capelle interviewt de organist van de gereformeerde kerk De Hoeksteen die dit jaar voor het eerst haar deuren opende tijdens Open Monumentendag.

De HVC kraam op de Kunstmarkt had over belangstelling niet te klagen.

Het Capels Dagkoor organiseerde een inloopconcert in de Dorpskerk aan de Kerklaan en liet een afwisselend klassiek repertoire horen.

Na gedane arbeid.....

VERBAASD....

Verbaasd, dat de vier dagen Cultuurshock in het Isala theater voor de eerste groepen van het voortgezet onderwijs voorbij zijn gevlogen.

Verbaasd, dat de Powerpoint presentatie 'De plek van je school' voor iedereen bijzonder duidelijk was.

Verbaasd, dat Irja Verweijen de presentatie met zo'n goed verhaal begeleidde.

Verbaasd, dat Irja dat zes keer een half uur per dag heeft gedaan.

Verbaasd, want dat waren dus vier keer zes half uren, bij elkaar twaalf uur.

Verbaasd, dat haar stem helder en duidelijk bleef.

Verbaasd, dat, of de leerlingen het VWO of het VMBO volgden, ze allemaal goed mee deden.

Verbaasd, want de presentatie gaf inzicht over de 'Plek van je school' in een tijdsbestek van tweeduizend jaar.

Verbaasd, dat de laatste zestig jaar Capelle uit zijn jas is gegroeid.

Verbaasd, dat Anneke v.d. Bremen. steeds weer enthousiast vroeg: "Hoe ging dat met de plek van jouw school?"

Verbaasd, dat de leerlingen als antwoord op de vragen de kaartjes met A of B of C op staken.

Irja en Anneke hebben voor De Cultuurshock, dus vier dagen lang leerlingen van de scholen voor voortgezet onderwijs de geschiedenis van Capelle laten zien. Irja had de plek van hun eigen school centraal in het verhaal en de Powerpoint presentatie gezet. De onderwerpen waren: de bodem, turf en inpolderen, werken en wonen. Vooral de beelden over de snelle uitbreiding van Capelle, riepen veel reacties op.

De Cultuurshock is een programma voor de eerstejaars van het Voortgezet Onderwijs ter kennismaking met de Capelse kunst- en cultuurinstellingen.

Leerlingen uit de brugklas maken in een ochtend of een middag een rondje langs verschillende interactieve workshops. Allerlei disciplines komen aan bod, zoals muziek, dans, theater, beeldende kunst én dus ook met de HVC met 'De plek van je school'. Dit jaar hebben 5 middelbare scholen in Capelle meegedaan.

Ans de Koning

Door het opsteken van een kaartje gaven de brugklassers antwoord op de vragen.

EERSTE LUSTRUM BEELDBANK

Eind 2004 werd de Historische Vereniging door het Gemeente Archief Rotterdam (GAR) gevraagd mee te doen aan het project “Regionale Historische Samenwerking”. Eén van de deelprojecten van deze Regionale Historische Samenwerking is de Beeldbank.

Het bestuur van de HVC zag veel voordelen in deelname aan het project en besloot na een aantal gesprekken met het GAR en de gemeente Capelle aan de ‘Beeldbank’ mee te doen. Bram van Bochove werd bereid gevonden om als projectleider voor het beeldbankproject op te treden. Na veel voorbereidend werk kon de beeldbank op 28 september 2005 van start gaan.

Het inventariseren, digitaliseren en toegankelijk maken via een ‘online afbeeldingencatalogus’ op een website is niet mogelijk zonder menskracht. Daarom werd door de HVC een gerichte wervingsactie gehouden, die acht gemotiveerde vrijwilligers opleverde, samen de ‘beeldbankgroep’ vormende.

De volgende personen maakten toen deel uit van de beeldbank: Anneke van den Bremen, Anna Swets, Mariëlle Post, Eeuwoud Geneugelijk, Hans Heere, Arie Vliegthart, Arie de Graaff, Bram van Bochove en Cees Hartmans.

Dit is de allereerste foto door de Beeldbank op internet gezet.

Het is de dukdalf aan de Groenedijk

Allereerst krijgt de Beeldbankgroep enkele weken cursus van het GAR. Deze cursus bestond uit het leren beschrijven en scannen van het beeldmateriaal en het inbrengen in het systeem van het GAR en het opbergen van het materiaal.

Een korte beschrijving van de werkzaamheden

Elke foto wordt voorzien van een uniek nummer, het zogenaamde Document Identificatie Nummer (DIN). Dit DIN bestaat uit CAPHV, gevolgd door een nummer. CAP staat voor Capelle aan den IJssel en HV voor Historische Vereniging. Het DIN wordt ingeschreven in het documentenboek. Ook op de achterzijde van de foto komt het DIN. Daarna wordt de foto beschreven op het beschrijvingsformulier voorzien van het DIN. Het beschrijven wordt altijd door twee mensen uitgevoerd. De foto wordt goed bestudeerd en men beschrijft alleen wat men op de foto ziet. Ook wordt de datum, waarop de foto is genomen, zo nauwkeurig mogelijk achterhaald. Is de datum niet bekend, dan kan aan de hand van zaken op de foto een tijdsperiode worden opgegeven. Als het beschrijvingsformulier volledig is ingevuld wordt de foto gescand. Daarna worden de gegevens van en met foto ingevoerd in het systeem van het GAR. Daarna gaat het beschrijvingsformulier in een map en de foto wordt opgeborgen in dozen van zuurvrij karton. De foto's zijn dan niet meer beschikbaar, alleen een kopie wordt uitgegeven. Als eerste werd begonnen met de tentoonstellingsboeken, die met zorg waren samengesteld door Jaap de Gier en Aad de Bruin. Eén van de fotoboeken ging over de tentoonstelling van busonderneming Van Gog. Deze werd onder handen genomen door Anneke en Mariëlle. Zij weten nu heel goed hoe een bus er uit ziet. Over bussen kan je aan hen alles vragen. De andere vrijwilligers begonnen met de andere boeken. De eerste foto met een CAPHV-nummer was een foto van de Dukdalf aan de Groenedijk en was vanaf 16 december 2005 te zien op internet. Inmiddels zijn er vijf jaar later 3000 foto's verwerkt.

De beeldbank verzorgt eveneens de foto's voor de exposities, deze worden bewerkt, d.w.z. krassen, vlekken e.d. worden verwijderd en na bewerking worden ze afgedrukt.

Vanaf december 2005 wordt al het aan de HVC geschonken beeldmateriaal, dat rechtenvrij is of waarvan de HVC de rechten in eigendom heeft, opgenomen in de 'Beeldbank'. Beeldmateriaal dat in bruikleen wordt gegeven wordt pas na toestemming van de eigenaar/fotograaf opgenomen. Het beeldmateriaal wordt dan gescand en daarna aan de eigenaar geretourneerd.

Eind 2008 ontstond er een meningsverschil tussen het GAR en de gemeente Capelle aan den IJssel over de vergoeding, die de gemeente moet betalen voor de Regionale Historische Samenwerking. Dat heeft geresulteerd in de opzegging door de gemeente Capelle aan den IJssel van de samenwerking met het GAR wat betreft deze samenwerking. Sinds 1 januari 2010 kan de Beeldbank niet meer invoeren in het systeem van het GAR. Onderhandelingen van de HVC met de gemeente Capelle aan den IJssel hebben geresulteerd in een sa-

Hier is het moment dat de eerste foto op internet wordt gezet

menwerking tussen beiden. Dit betekent dat de Beeldbank van de HVC gebruik zal gaan maken van een systeem, dat is aangeschaft door de gemeente en wordt onderhouden door de HVC. In dit systeem worden zowel de foto's van de HVC als van de gemeente opgenomen. Dit gaat in januari 2011 van start. De Beeldbank verwacht in februari 2011 deze overgang rond te hebben. Momenteel bestaat de beeldbank uit de volgende personen:

Anneke Scheffer, Eeuwoud Geneugelijk, Arie Vliegenthart, Arie de Graaff, Bert Bunt, Rein Kraaij, Paul Weyling, Peter Stolk, Bram van Bochove en Cees Hartmans. Deze mensen komen elke vrijdagmorgen en in de winter ook elke woensdagmiddag bijeen. Er wordt met veel plezier gewerkt en gepraat en gelachen. Op 3 december hebben de leden van de Beeldbank het eerste lustrum gevierd met een etentje bij Rasa Sajang.

Heeft u dus nog beeldmateriaal over Capelle aan den IJssel dan willen wij dat graag in de beeldbank opnemen. Onder beeldmateriaal worden niet alleen foto's verstaan, maar ook film en video. Wij digitaliseren het materiaal en daarna krijgt u het zo snel mogelijk weer terug.

Bram van Bochove

'ACHTER DE TOONBANK EN LANGS DE WEG' STRAKS IN TWEE DELEN?

Geschiedenis kleine middenstand groeit als kool.....

De omvang van het nieuwste boek over de lokale geschiedenis van Capelle aan den IJssel is een niet te beheersen proces. Het is als zelfrijzend bakmeel. Door niets laat het volume zich beteugelen. Inmiddels is iets meer dan de helft van het geplande tijdpad afgelegd en telkens blijkt opnieuw dat de prognose omtrent het volume naar boven toe moet worden bijgesteld. Wat eerst een luxe probleem leek te worden, gaat nu knellen, te meer omdat er nog steeds neringdoenden worden aangemeld, die aan de gestelde criteria voldoen.

In juli 2008, ruim twee jaar geleden, zijn we enthousiast van start gegaan. Ge-steund door Jan van Campen en Wim Dwarswaard werd er in korte tijd veel materiaal in Kralingseveer en Capelle-West opgehaald. Al direct was er werk aan de winkel wat betreft het kanaliseren van de grote stroom aan aangeboden beeldmateriaal. Heel wat ingeleverde foto's moesten een flinke bewerking ondergaan om nog enigszins bruikbaar te zijn. Soms is het slechts een vlek of een scheurtje die moeten worden weggewerkt, soms zijn ze volkomen verkreukeld. De hoeveelheid werk voor Henk Nijman, inmiddels woonachtig in Wezep, werd zo omvangrijk, dat de door Cees Hartmans aangeboden hulp heel goed van pas kwam. Samen met Annelies van Es, die o.a. de beeldregistratie voor haar rekening neemt, verzorgden zij met een selectie foto's tijdens de braderie in Capelle-West en de Schenkelmarkt een inkijkje van wat het nieuwe boek straks gaat bieden. Is de stroom aan binnengekomen foto's groot, dit mede dankzij de wervende publiciteit in de regiobladen, de hoeveelheid tekst in de vorm van krantenartikelen met verslagen van jubilea en andere hoogtepunten valt helaas wat tegen. Echter het resultaat van het archiefonderzoek heeft op dat terrein

heel veel gecompenseerd. Onmisbaar is wat dat betreft het resultaat van het onderzoek van het bevolkingsregister van Capelle aan den IJssel in het Rotterdamse Gemeentearchief, waarbij we evenals bij 'Het boerenerfgoed' maandenlang konden rekenen op de hulp van Herman van Bezooijen. In-

*25 jaar de familie Stoffels in de Biffelstraat,
1925-1950. Kruidenierswaren, waterstokerij.
Taxibedrijf, verzorgen van begravingen*

middels is Niels den Toom al enkele maanden bezig met het doornemen van de berichtgeving in oude jaargangen van De IJssel- en Lekstreek, dit ter ondersteuning van het overige bronnenonderzoek. Uitermate waardevolle resultaten waren daarvan het gevolg. Binnenkort zullen deze werkzaamheden worden uitgebreid met een zoektocht naar gegevens van inmiddels verdwenen bedrijven bij de Kamer van Koophandel te Rotterdam. Dit wordt uitgevoerd door HVC-lid Piet Hoogendoorn, voormalig hoofd Handelsvoorlichting van deze instelling. Wij zijn blij dat dit tijdrovende werk ons uit handen wordt genomen.

Wat betreft de tekstuele inhoud van het nieuwe boek kan worden gemeld dat naast het inleidende hoofdstuk er al 125 bedrijfsbeschrijvingen gereed zijn en de weergave van een aantal langere interviews in de eindfase is terechtgekomen. Het boek heeft daardoor nu al een omvang bereikt die 'Het boeren erfgoed' ruimschoots overtreft. Enerzijds een fraai resultaat, anderzijds baart het tegelijkertijd zorgen. Waar zal het straks eindigen? Met nog twee jaar voor de boeg, valt daar nog weinig over te zeggen.

Kralingseveer en Capelle-West bevinden zich in het eindstadium. Grote delen van de tekst worden na de komende feestdagen definitief afgerond. Dit mede dankzij het wervende artikel in de Oud-Rotterdammer van 10 augustus j.l. van de hand van onze oud-plaatsgenoot Bab Riem Vis. Het heeft een lawine aan reacties opgeleverd. Nog net geen honderd, maar met een enorme nieuwsaarde. Een paginagroot artikel in 'IJssel Business Magazine' een kwartaaluitgave van het Ondernemersnetwerk Capelle, de Economische Kring Capelle en de Gemeente Capelle aan den IJssel, leverde eveneens diverse interessante reacties op.

Wie dus denkt nog in het bezit te zijn van waardevol tekst- en/of fotomateriaal van kleine zelfstandigen te Kralingseveer en Capelle-West moet dus snel zijn.

Schroom niet, gewoon even bellen of een mailtje: 010 - 450 08 83 of fransvanes@planet.nl; 010 - 450 12 19 of paul.weyling@online.nl

Ook aan de bij het boek behorende expositie wordt op dit moment flink gewerkt. Mogelijk meer over dit onderwerp in de volgende editie van het HVC Nieuws!!!

Frans van Es en Paul Weyling

Kort voor het ter perse gaan van deze nieuwsbrief bereikte ons het droeve bericht dat onze vriend Nico Jan Hoogendijk uit Krimpen aan den IJssel na een ziekbed van enkele maanden op maandag 22 november j.l. toch nog plotseling op drie en zestigjarige leeftijd is overleden. De zaterdag daaropvolgend is hij onder grote belangstelling van familie, vrienden en bekenden begraven op de algemene begraafplaats Waalhoven te Krimpen aan den IJssel. Nico heeft zich tot twee maanden geleden intensief beziggehouden met het verzamelen van foto's en informatie voor ons boek van het gedeelte van de Nijverheidstraat waar hij zijn jeugd voornamelijk heeft doorgebracht. Met zeer veel interesse heeft hij de vele beschrijvingen over Capelle-West en Kralingseveer die inmiddels gereed zijn, gelezen en van commentaar voorzien. We wisten dat hij de boekvorm niet meer zou halen, dat weerhield hem er niet van zich voor ons in te spannen tot het niet meer ging. Nico, we zijn je zeer veel dank verschuldigd. Rust in vrede.

Frans en Paul

REACTIES VAN LEZERS

Op het verschijnen van Nieuwsbrief nr. 3 kwam er een aantal reacties van lezers binnen bij de redactie. Aanleiding om deze rubriek in het leven te roepen. Heeft u een opmerking of aanvulling op een artikel in de Nieuwsbrief, stuur die dan naar de redactie : j.specht@ziggo.nl

Holdermans: In het verhaaltje van de familie Holdermans in het oude cafeetje kan ik misschien enig licht laten schijnen over de onbekende bewoner die in het straatje achter dit cafeetje woonde. Dit was de familie Boender. Twee van de gebroeders Bruinhorst (de tweeling) liepen elke zaterdagmiddag samen met de heer Boender gewassen en geschoren over de 's Gravenweg naar het café De Roode Leeuw. Zij bleven daar de hele middag en avond en aten daar ook. 's Avonds na sluitingstijd liepen zij (meestal welgedaan en volgegoten) zingend weer terug naar huis. Het zal wel heel gezellig geweest zijn en wij keken nogal eens vanuit het raam langs de 's Gravenweg hoe zij keuvelend en zingend weer huiswaarts togen. Nooit een onvertogen woord en nooit achter het stuur. Zij lieten hun Kever dan rustig thuis staan!

Een andere broer Bruinhorst ging meestal naar het café De Schenkel en liep ook terug. Jullie weten zeker ook wel dat hij tragisch is verdronken terwijl hij trachtte een sanitaire stop te maken in de sloot langs de 's Gravenweg. Ik kan mij deze mensen nog goed herinneren. Ook Tante Trui de Bruin die daar ook jaren heeft gewoond.

(Jan Ooms)

Euphonia / Devonía: 's Gravenweg 281: hier bevond zich tot omstreeks 1950 een cafeetje met de mooie naam Euphonia. Deze naam werd door de Capellenaren verbasterd tot Devonía. De laatste cafébaas was ene Holdermans. Hij zal veel van zijn klanten hebben ontleend aan het rijtje armoedige woninkjes achter het pand ernaast, 's Gravenweg 279, vergelijkbaar met het Oude Werfje op 's Gravenweg 159.

P.F. Oudijk noemt enkele andere bewoners van de huisjes: Maaskant, Termaten en Bruinhout. Aan de wegberm was te zien dat er een opstelplaats is geweest voor de wagens en rijtuigen van de café bezoekers.

W. Oudijk: Zal zijn verdwenen bij latere verbredingen van het wegdek. Oudijk's herinnering was ook uit de tijd dat de 's Gravenweg (daar) nog met stenen geplaveid was.

(Uit het archief van Hans Bolkestein)

Schouw: Ook kwamen er meerdere reacties op het artikeltje over de opgeknapt schouw en dan in het bijzonder over de definitie van het bootje als 'vissers-scheepje'. Zowel A. Kok als G. Mulder meenden dat een schouw voor andere

doeleinden in de Capelse wateren werd gebruikt. Zij hebben daarin volkomen gelijk.

Ook in 'Het Boerenerfgoed' van Van Es, Weyling, Bolkestein en Breedijk is sprake van de schouw (bijv. op pag. 104) en dan als vervoermiddel voor melk en mest. Ook is er op pag. 105 nog een beschrijving van een schouw van het Bestuur van de Gecombineerde Polders: een controle of de watergangen, sloten en bruggen wel goed waren onderhouden.

Zo'n controle werd varend uitgevoerd in, jawel, een schouw.

LEZING OP 18 DECEMBER IN DE EDUCATIE RUIMTE BIJ HISTORISCH MUSEUM

Als gezamenlijk initiatief van de Historische Vereniging Prins Alexander (HVPA) en de Historische Vereniging Capelle aan den IJssel wordt op 18 december een lezing gehouden door Andries van Wijngaarden, architect en lid van beide verenigingen, met als onderwerp de ontwikkeling van de woningbouw in Capelle aan den IJssel en Rotterdam Alexanderpolder na 1945. Aanvang van de lezing om 11.00 uur.

De organisatie is in handen van de HVPA. Zij heeft haar leden en andere belangstellenden inmiddels ook een uitnodiging gestuurd voor het bijwonen van de lezing. De HVC verleent gastvrijheid omdat de HVPA (nog) niet beschikt over een geschikte ruimte om haar leden te ontvangen voor het programma van lezingen waarin de HVPA behoorlijk actief is. Omdat de lezing vooral over Capelle aan den IJssel gaat, lag het overigens voor de hand dat de HVC werd benaderd voor een vorm van samenwerking waarvan leden en belangstellenden van beide verenigingen profijt zouden hebben.

Aansluitend kunnen de bezoekers vanzelfsprekend het nabijgelegen Historisch Museum aan de Bermweg 13 bezoeken en genieten van de tentoonstelling over Capelle in de zestiger jaren.

De besturen van zowel HVC als HVPA staan positief tegenover samenwerking op dit terrein en zullen in de toekomst zeker nog van gedachten wisselen over de optimalisering ervan.

*Andries van Wijngaarden werkte vanaf de jaren '60 in de bouwpraktijk in combinatie met een studie aan de Academie voor Bouwkunst. Gedurende 30 jaar had hij als zelfstandige een eigen architectenbureau in Rotterdam met als specialisatie woningbouw. Voor de HVC was Van Wijngaarden actief via de exposities *Modern Capelle* in 2007 en in 2009 als mede auteur van het boek *Van Dijkdorp tot Woonstad, een eeuw wonen in Capelle aan den IJssel*.*

Voor Rotterdam is hij initiatiefnemer van de Stichting Rotterdam Woont. De Stichting biedt via de website www.rotterdam-woont.nl informatie over 150 jaar woningbouw in Rotterdam.

Colofon

HVC

HISTORISCHE VERENIGING
CAPELLE AAN DEN IJSSEL

Lijst van bestuursleden

Voorzitter	Mevr. A. van den Bremen	010 284 95 48
Secretaris/PR	Dhr. J.M. van Leest	010 458 65 05
Penningmeester/ Ledenadministratie	Mevr. A. Swets	010 450 68 83
Exposities/Voorlichting	Mevr. A. Scheffer	010 421 64 18
Facilitair Beheer	Vacature	
Educatie	Vacature	
Collectievorming en-beheer	Vacature	

Eindredactie Nieuwsbrief Dhr. J. Specht 010 284 79 09

Website www.hvc-capelle.nl
Email hvc-capelle@hetnet.nl

Historisch Museum, Bermweg 13, gevestigd in het Jan Anne Beijerinck-gemaal, is iedere zaterdag geopend voor het publiek van 13.00 - 16.00 uur. Toegang gratis.
Telefonisch bereikbaar onder nummer 010 450 00 80

Van Cappellenhuis, Dorpsstraat 164, herbergt één van de mooiste Regentenkamers van Nederland. Medewerkers van de HVC leiden u elke tweede zaterdag van de maand rond tussen 13.00 en 16.00 uur. Toegang gratis.

Tenslotte, nog even dit.....

Het Bestuur van HVC streeft er naar om met haar leden met de beschikbare mogelijkheden te kunnen communiceren. Zij zou daarom ook graag beschikken over de email adressen van de leden. De Nieuwsbrief blijft uiteraard de belangrijkste informatiebron van de vereniging, maar om u op de hoogte te kunnen houden van bijvoorbeeld tussentijdse activiteiten, vragen wij u ons uw email adres te sturen:
hvc-capelle@hetnet.nl